

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . .	16 kor. — fill.
Negyedévre . . .	4 " — " —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . .	20 kor. — fill.
Negyedévre . . .	5 " — " —

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . .	24 kor. — fill.
Negyedévre . . .	6 " — " —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
APÁCZA u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, márczius 17.

Szélesend?

A Széll Kálmán kormányának a parlament annak idején megadta az indemnitást április végéig. Eddig tehát a költségvetést okvetlenül le kell tárgyalatni még a főrendiházzal is, hogy így a honatyák husvétra hazamehessenek ünnepegni és hogy májusban a delegáció is megkezdhesse a maga üléseit.

A Bánffy személye körüli vörös radikálisok pártja pedig oly nagy számmal iratkozott fel csak a földművelési tárca költségvetésének tárgyalására, hogy teljes lehetetlenséggé vált a költségvetés letárgyalását rendes időben keresztülvinni.

Pedig Bánffy pártja éppen azt akarta kitüntetni, hogy Széll Kálmán helyzete a parlamentben olyan, amely lehetetlenné teszi az ügyek gyors letárgyalását és csupa indemnitásokból élőködik ez a kormány is.

A végkövetkeztetés persze az volna, hogy a parlamenti helyzet Széll Kálmán alatt nem javult, amiről azután rettenetes förmedvényekben öntené krokodilkönnyeit a — »Magyar Szó«.

A settenkedőkre azonban hideg zuhany volt Darányinak a minap elmondott energikus beszéde, amely a merkantilistákat lefújta. Darányi előre kereken kijelentette, hogy sem a hitbizományokat el nem törli, sem azt nem akarja, hogy a liberalizmus nevében a népet szabad legyen

kizsákmányolni. Ami pedig a középbirto-
kos osztályt illeti, azt nem helyettesíteni,
hanem megmenteni, megtartani kell.

A feliratkozott radikálisoknak ezen elvek ellen kellett volna beszélniök sokat és veszedelmes dolgokat. Nem számítottak arra, hogy Darányi ilyen hirtelen és ilyen erélyesen közéjük vág, a nyiltszakitásnak pedig az öreg Tisza szerint sincs még itt az órája.

Látván tehát, hogy sokat beszélni nem tanácsos, sokan letörölték neveiket és elállottak a szótól, de még mindig vannak javíthatatlan radikálisok, akiknek megrendszabályozására Széll Kálmán most az ülések meghosszabítását indítványozta.

A t. Ház tehát hétfőtől kezdve délután három óráig együtt marad.

Ez persze rossz vért szül képviselői körökben és a *Pesti Hirlap* vezércikkében gunyolódik a megbotráncozók fölött. Ugy kell nekik! Dolgozzanak mint más. Lám a szénbányákban tovább dolgoznak az emberek!

Ez csakugyan igaz. Az a különös azonban, hogy ezt a radikális Vázsonyi Vilmos hirdeti, aki most éppen mára hívott össze fővárosi polgárokból egy népgyűlést, amely hivatva lesz valami új 12 pont felét elfogadni.

A radikálisok ugyanis élükön Vázsonyi Vilmost és Kasics Péterrel megakarják előzni Gajáriékat és Tisza Istvánt meg Feilitsch bárót és ők akarják megcsinálni a radikális pártot egyelőre a parlamenten kívül.

Követelnek annyit, hogy fele is elég volna. — Hitbizományok eltörlése, az egyház vagyonának elvétele, a szerzetesrendek eltörlése és vagyonuk elvétele, minden nagybirtok kisajátítása és felparcellázása, a papi cselibátusnak eltörlése, a bélyegilletékek eltörlése, szabad dohány, szabad só, szabad pálinka, Ausztriától való elszakadás, az ország semlegesítése, a katonai házassági kaució eltörlése, a polgárok vallás szerint való megkülönböztetésének eltörlése, mindez benne van abban a 12 pontban, amelyről azt mondja még a »Magyar Szó« is, hogy nem egy izraelita ügyvéd fogja a radikális pártot megcsinálni.

Haragudtatik ugyanis Bánffyek által annak miatta, hogy Vázsonyiek eldiszkreditálják előlük a radikális jelzőt. A parlamentben már mint radikálisok nem beszélhetnek, azonkívül még olyan radikálisok szervezkednek, akiktől még a kazárok is nagyon félnek, mivelhogy a hitelbizományokat összevásárolni jó lenne ugyan, de mi lesz, ha Vázsonyi mint miniszterelnök a nagy zsidóbirtokokat felparcelláztatja.

Mindebből tisztán látható, hogy a parlamentben egyelőre nem lesz nagyobb baj, lesz áprilban költségvetés és májusban lesz módjában a delegációknak is megszavazni az újabb katonai terheket, mert a magyar most csendes és fizetni minél többet, nagy a vágyódása a mi hazánkknak.

Gedeon.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A szépséges fáta története.

Írta: Dr. Vucskics Györgyné, Szilárdy Elvira.

Lenn, az oláh földön, a Néra partján, mikor a legjobban dühöng a vihar, mikor legjobban dörög az ég, mikor szennyes, zöldes barna habokat vet a folyó; kiáll egy összetöprödött, kétrét görnyedt vén asszony.

Kőcsoz haját cibája a szél. Ránczos arczát, rongyos ruháját veri az ólmos eső. Fonyadt, csontos kezéből tölesért csinál a szájához s úgy kiáltott éles, siró hangon a viharba . . . Ilicza . . . Ilicza . . . gyere lányom itt a Mitru.

Majd sir, átkozódik s leguggol a víz partjára. Jaj . . . ott az Ilicza . . . viszi a viz . . . segítség . . . Amott meg a Mitru . . . Meg fázol a vízben . . . gyere ki leányom. A halászok szomoruan mondják egymásnak:

Szegény vén Jelena asszony siratja az Iliczát . . . Bizony bizony! Bele bolondult szegény feje a bubánatba! A vén Jelena asszony megörülésének szomorú oka van.

Volt neki nem is olyan régen, talán 3 évvel ezelőtt egy fogadott leánya. Nem volt több olyan szépséges fáta a faluban mint az Ilicza. Ha az idegenek meglátták, mikor a faluba ment, utána fordultak, úgy bámulták korom fekete ezer ágba font haját, még feketébb szemét, szép piros arczát, karcsu termetét, ringó járását. És Ilicza tudta, hogy szép, kevélyen, da-

czosan ment a többi leányok közt, kik irigykedve mondták: Könnyű neki, kuruzsló a nevelő anyja, főz az neki szépítőt, pirosítót, a szerecsikánál is jobbat . . . azért bolondul utána a Mitru.

Ez a Mitru szép szálás, erőteljes oláh leány, ki nagyon szerette a szépséges Iliczát.

S ha hallotta; hogy a leányok róla beszélnek, oda ment közéjük s azt mondta:

Elhallgassatok . . . mert . . .

A sok leány sikongva futott széjjel. Mitru pedig ment a Néra parti kunyhóba, vitt az Iliczának selyem pántlikát.

Ketten kiültek a folyó partjára. A legény átölelte a leány karcsu derekát.

— Hej, dusa maja . . . de szép menyecske lesz majd belőled . . . majd irigykednek rád a falubeliek. Csak legyél a feleségem, veszek neked selyem rokolyát, nyikorgós szattyán csizmát, hadd lássák a Mitru feleségét . . .

A leány mosolygott a Mitru hiuságán.

— Te Ilicza . . . nagyon jár utánnad az a buta Krisztyán . . . vigyáz magadra.

— Ugyan miért?

— Mert ha megcsalsz . . . meg fogom a te fehér nyakadat s megfojtalak, mondta Mitru s nyakán kitagadtak az erek.

— Jól van te bolond, azért ne néz rám olyan csunyan, hiszen nem akarlak én téged megcsalni.

— Azért mondom!

Egy nap Mitru szomoruan mondta Jelena asszonynak: Néném elmegyek katonának, vigyázzon az Iliczára!

— Vigyázzok, ha nem mondd is.

— Hol van Ilicza?

A kertben Mitru fiam eredj utánna.

Mitru kiment a kertbe, hol a leány éppen a violáit öntözte.

— Ilicza . . . hallod-e? Szomorú hirt mondok, elmegyek katonának.

A fáta eldobta a kannát és sirva borult a Mitru mellére.

— Ne menj el Mitru, ne menj el.

— De ha muszáj,

— De azután írjál ám!

— Te is . . .

Elbucsztak egymástól s Mitru elment messzire katonának.

Jöttek a levelek a Néra parti kis házba.

Ilicza meg elvitte azokat az árendáshoz, az elolvasta, megfelelt is rá, a leány nevében.

Egyszer, mikor sulykolta a ruhát a folyóban, egy szép kékszemű uri ember odaáll mellette és nézte.

— De szép fehér lábad van hugom.

Ilicza pironkodva húzta lejjebb a szoknyáját.

— Hogy hívnak?

— Iliczának uram.

— A neved is szép. Hol lakol?

— Ott abban a házban, Jelena néninél.

— Hallod-e? Olyan szép leányt nem láttam még életemben mint te vagy!

— Csak tréfál az ur!

— Lelkemre mondom . . . Nesze . . . végy magadnak gyöngyöt a nyakadba.

A gör. kath. románok unió ünnepei.

A görög katolikus románság ez év szeptember havában ünnepli a szent uniónak kétszáz éves évfordulóját. Ez alkalomból a balázsfalvi érseki tartomány zsinatot fog tartani s úgy Balázsfalván, valamint a többi sufraganus püspökök székhelyein nagyobb szabásu, egyházi ünnepek lesznek. Az ünnepekhez tartozik a római zarándoklat is, melynek rendezését egy központi bizottság intézi Balázsfalváról, s e célra az ott megjelenő *Unióban* a felhívást már közzé is tette több ízben. A görög katolikus románságból bizonyára szép számmal fognak részt venni a hívek, kik egyrészt a szent unió iránt való tántoríthatlan ragaszkodás kifejezésére, másrészt a századvégi hódolat bemutatására, amely ez alkalommal a jubileumi bucsuval van összekötve, nem találhattak volna szebb alkalmat. Ily körülmények között a görög katolikus románság illetékes köreiből méltó felháborodást kelt a sajtóban is terjedni kezdő azon teljesen alaptalan és légből kapott vádaskodás, mintha a tervezett zarándoklat tüntetés jellegével bírna, vagy bármiféle összeköttetésben állana a munkácsi és eperjesi egyházmegyékben megindult liturgikus mozgalommal, amelyhez a balázsfalvi érseki provinciának semmi köze sincsen. Mint illetékes helyről értesülünk, minden ilyenféle gyanúsítás és az ahhoz fűzött kombinációk, minden alapot nélkülöznek, s csak azoknak tesznek szolgálatot, kiknek az egész világon felébredő katolicizmus életének megnyilatkozása fájdalmat és szégyent okoz. Szóljon ez ama román újságoknak is, kik a zarándoklatnak politikai háttér szeretnének adni.

Jobb későn, mint soha.

Ha magunk fajta szegény riporter kerül idegen társaságba, el hadarja hamar a nevét, még ezt sem igen hallgatják, aztán igyekeznek minél csendesebben maradni.

Hanem, hogy valaki gratuláljon neki azért, mert jól el tudta mondani a bemutatkozás formáját, az ritka eset.

Persze a képviselő más. Ha ő bemutatja magát ezt szűz beszédnek mondják s ha nem sül belé, meggratulálják, mi azt mutatja, hogy mindenki azt hitte róla, hogy belé sül.

A leány büszkén kapta fel a fejét.
— Nem kell nekem senki pénze, tartsa meg. Jobb lesz ha elmegy innen az ur! Mi dolga van egy ilyen szegény leánynyal.

Az uri ember megfordult és elment, Ilicza befutott a házba: Jaj Jelena néni...
— Miért szaladsz annyira?
— Egy uri ember beszélgetett velem.
— No hát mi van abban?
— Jaj ha meghalja a Mitru!
— De hogy is hallja, messze van az.

Egy este, mikor Ilicza megjött a faluból s benyitott a konyhába, ott látta az idegen urat, beszélgetett Jelena néniével. Elakart szaladni, de a nénije rá kiáltott:

— Ilicza, te bolond ne szaladj el, gyere be. Nem harapja le az ur az orrodát!

— Tudom...
— No hát akkor.
— Eljöttem egy kicsit beszélgetni mondta a férfi.

— Mondtam már az urnak, hogy semmi beszélőni valója nincs velem, felelte mérgesen a leány.

— Ne nyelvelj Ilicza!

— Tudja uram, mondta Jelena asszony az urnak, nem mer idegen férfival beszélni, mert meg tudja a Mitru.

— Ki az?

— Hát az Ilicza vőlegénye. Most van a katonaságban. Ir is sokszor a leánynak. Ilicza

Fassie képviselő is elmondta szűz beszédjét. Magáról beszélt, hisz' bemutatkozását tartotta, ilyenkor pedig frakk és keztyű dukál, tehát ő is »szép« beszédet mondott. Nem is sült belé s így a m.-esékeiek meggratulálták.

Isten éltesse a nagyságos urat, mi is kívánjuk, igaz, hogy a beszéd 16-án mondatott a múlt hónapban s csak ma jut nyilvánosságra a gratuláció, de ez azon mult, mert a közbe eső időt üdülésre fordította a képviselő ur.

A gratuláció így szól:

Nagyságos ur!

Fogadja Nagyságod a f. hó 16-án tartott hazafias beszéde alkalmából, melylyel összes választói politikai irányzatát az ország színe előtt oly dícsőül manifestálta legigazabb elismerésünket és hálás köszönetünk kifejezését.

Biztosítjuk Nagyságodat egyidejűleg: A jövőben is tántoríthatatlan nagyrabecsülésünkről és igaz, hiv ragaszkodásunkról és kérjük a gondviselés urat, hogy hazafias erényekkel tündöklő életfonalát az ország és választó kerülete javára minél hosszabbra nyujtsa.

Kiváló tiszteletünk kifejezésével maradtunk M.-Csékén, 1900. február hó 18-án.

A Nagyságos Képviselő urnak

igaz hívei:

<i>Bartóty Kálmán,</i> pártelnök.	<i>Szöllőssy Ferencz,</i> főszolgabíró.
<i>Korda Andor,</i>	<i>Kozocsa Márton,</i>
<i>Ardelean Jenő,</i>	<i>Dr. Consa János,</i>
<i>Kain József,</i>	<i>Dr. Breider Mór,</i>
<i>Weinberger Pál,</i>	<i>Ercsey Zsigmond,</i>
<i>Mayer József,</i>	<i>Trenhauzer József,</i>
<i>Szémayer Béla,</i>	<i>Géczy János,</i>
<i>Pogány Menyhért,</i>	<i>Papp János</i>

s még számosan.

Hárombetűi távolléte után csak ma 1900. évi márczius hó 17-én kapta kezei közé e levelet.

Hanem önkénytelenül is eszembe jut, hogy ha már egy bemutatkozás után három hélig kell pihenni messze Pestől, vajjon egy obstrukciós beszéd után nem fog-e penzióba vonulni a szeretve tisztelt képviselő ur?

Ez pedig kár volna, inkább ne legyen obstrukció.

A választások.

A Ház üléseit akárcsak az obstrukció idején, egy órával meghosszabbították és a miniszterelnök ezenfelül tegnap este a klubban leczkértette a pártot. Mindez nem használ, Bánffyék vigan folytatják a leplezett obstruk-

egy darabig hallgatagon ült a padkán, aztán kapta magát kiment a violái közé.

Jelena asszony azalatt nagyban beszélgetett az idegen ural.

— Szeretem az Iliczát Jelena asszony!
— Tyhú az már baj.
— Sohasem láttam olyan szép leányt mint ő.

— Meghizsem azt.
— Meg azután tetszik nekem, hogy olyan büszke. Mondja csak Jelena asszony szereti a vőlegényét?

Az asszony vállat vont.
— Ugy látom; de a Mitru nagyon durva, erős legény, Ilicza fél tőle mint a tüztől.
— Csak egyszer csókolhatnám meg.

— Bajosan gondolom.
— Na hát Isten áldja Jelena asszony.

Beszéljen az Iliczával, mert engem nem hallgat meg. Nézze csak... ezt meg magának adom.

Ilicza levelet kapott Mitrutól, elvitte mindjárt az árendához. Ugyan legyen olyan jó olvassa el.

Szivesen galambom! Óda vitte a levelet az ablakhoz, egy darabig nézte, aztán színeskedő, szomorú han on mondta:

— Jobb lesz lányom el sem olvasni!

Ilicza elsápadt:

— Talán beteg?

— Még annál is rosszabb!

— Csak olvassa el.

— Jól van, ha akarja... de — s nyug-

oziót, melylyel azonban — értesülésünk szerint — épen az ellenkezőjét fogják elérni annak, a mit szándékoznak. Ki akarják tolni a választásokat és siettetik eljövételüket. Ma legalább úgy áll a dolog, hogy a választások meglesznek, mihelyt csak lehet.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, márcz. 17.

Tallán Béla elnöklésével kezdődött ma az ülés. A földmívelési vitát *Pinkovics József* folytatta, a ki a magyar földbirtokosok helyze- téről foglalkozott. A hitbizományokról szólva, szerinte e kérdésnek felvetése nem aktuális, előkészítve nincs és nem is ez a legszükségesebb teendő a földmives osztály érdekében. Ennél sokkal fontosabb teendők azok, miket a miniszter programjában kifejtett. A gazdasági helyzet javításának meg vannak a maga ellenfelei. Ha a miniszter a borhamisítást üldözi, felszisszenek, hogy tönkre teszi a borkereskedést, ha a szesztermelőket védi, akkor mások jajdulnak föl és merkantilizmust hangoztatnak.

Magyarországon nincs üzleti szellem, a szegénységnek nagyobb súlyt tulajdonítanak, mint azt a morális felfogás helyesli.

A gazdasági szakoktatás és a szövetkezetek ügyének felkarolásáért elismeréssel adóz. A női nem gazdasági kiképzését általánossá kell tenni. Az államok gazdasági versenye mindinkább háttérbe szorítja az erőt, a hatalom versenyét. Ha az állam milliókat áldoz, katonai kiképzésre, méltányosabb hogy áldozzon a földmives osztály kiképzésére.

A nemzetiségi vitában a miniszterelnök nagy határu beszédében, világosan kimutatta azon irányt, a melyen haladnunk kell. Osztom Vészi ur véleményét is, a ki azt mondta, hogy a nemzetiségi kérdésekben az agitátorok elvesztik talajukat, mert ezek az idegen ajku honfitársaink értelmetlen rétegeire számítanak, de a mivelődés, felvilágosodás terjedésével az agitátorok talajukat elvesztik. A költségvetést elfogadom. (Helyeslés). A szónokot számosan üdvözlük.

Az Egan-ügy.

Barta Ödön beszéde elején a hitbizományokkal foglalkozik, meggyőződése szerint széles mederben folyik ez a vita és különösen a hitbizományoknak szabadlá tétele van a napirenden. Mindjárt kijelenti azonban, hogy nem barátja az erőszakos megoldásnak, de kívánja,

talankodva fordult a felesége felé, ki bosszusan integetett fejével.

Kedves Ilicza!

Én a Mitru katona pajtása vagyok és csak azt akarom magának megírni, hogy ne várjon több levelet Mitrutól, mert az már nem szereti magát. Azt mondja — szebbek a magyar lányok!

Ilicza összeszorította az ajkát.
— Bizony ezt kár volt elolvasni hugom!
— Arendás ur kérem szépen, írja meg a Mitrunak, hogy meg szakad a szívem... jaj jaj csak — csak írja meg...
— Jól van lányom — csak bizza rám a dolgot.

Mikor a lány kiment, az arendás oda fordult élete párjához:

— Hallod-e, én sajnálom ezt szegény Iliczát... én biz meg mondom neki az igazat. Az asszony nagy dühösen lecsapta a libát, melyet épen tisztított: Mondod ám a dráknak — te vén bolond — kiáltotta. Elesnék attól a sok pénztől amit az az ur ád. Hogy is ne!

Szegény Ilicza! A te lelkesen szárad!
Van már a róváson több is! Egygyel több vagy kevesebb, sem nem árt, sem nem használ! Szegény! Ugyan miért?

Egy darabig majd sir, bankodik aztán elfelejti a Mitrut, az meg őt!

— Lásd asszony, pedig ebben a levélben az van megírva, hogy: »Majd meg halok érted,

hogymint 48-ban, úgy most is hallgasson a nemzet a kor szavára s maguk a hitbizomány tulajdonosok lássák be, hogy a kötött birtok gátlólag hat a szabad forgalomra. Azt hitte, hogy az agrárizmus tisztán nemzetgazdasági kérdés volt hazánkban, de a védekezésekből azt vette ki, hogy az agráriusok felekezeti velleitások érdekében használják fel elveiket. Ezt hibáztatja. Az osztrák kapzsiság ismét nyilatkozott tegnap a Reichsrathban, az állatforgalmi egyezmény módosítását követelő határozatban. Azonban meg van győződve, hogy a miniszter a magyar érdekek érvényét tud és fog is szerezni.

A ruthén kérdéssel szólva, azt mondja, hogy egy akció indult meg, melynek célja az volt, hogy a 400.000 ruthén állampolgárt a magyar hazaszméjének megnyerjék és munkakiosztás által ezen szűkösök állampolgároknak a megélhetést biztosítsák. Mi, kik a helyi viszonyokat ismerjük, önzetlenül, legtisztább lelkiismeretünkkel szolgáltuk e célra és az akció sikeresnek is ígérkezik, csak hogy sajnos, itt egy felmerült incidensre ki kell térnem.

Egy miniszteri meghatalmazott, tehát a kormány képviselője, egy közgyűlésen olyan beszédet mondott, amely egy elismert vallásfelekezeti érdekeket sérti. A beszéd mindenütt kínos feltűnést keltett, azonban a hazafias miniszter itt a képviselőházban elmondott beszédével a megsértett vallásnak elégtételt adott.

Ezután beszél az aktív gazdasági és politikai szükségsegekről.

A költségvetést nem fogadja el.

Makkfalvy Géza: Nem ellentéteket, hanem érintkezési pontokat kell keresni. Ezt teszi a miniszter. (Éljenzés). Komjáthynek az a vádja, hogy a miniszter csak a nagybirtokosok érdekét istápolja, alaptalan. Utal a szövetkezetekre, mint az ellenkező tény és felfogás bizonyítékára. Hogy az agráriusok a gazdasági szeszgyárakat kívánják, természetesen.

Foglalkozik a lótenyésztéssel. A csikótelepeket nem tartja helyesnek. A magyar csikós és magyar huszár hírességéhez sokban hozzájárul a magyar ló, annak faji jellege. Vázolja a magyar ló kiváló minőségét minden időben. Különösen hadi célokra alkalmas, mint egykoru történetírók bizonyítják. Sürgeti ennél fogva a lótenyésztés fejlesztését s a javaslatot elfogadja.

Öt perc szünet.

Tisza István és a borhamisítás.

Tisza István gr. a hitbizományok kérdésével foglalkozik s a miniszter véleményét osztja: ha konkrét javaslatok tételnek, ezek oda írá-

nyuljanak, hogy a hitbizományok az erdőbirtokokra tereltesse. Nem kell szenvedélyességet vinni a vitába.

Szól azután a **borhamisításról**, mely ellen a földmívelési miniszter oly erélyes intézkedéseket tett. (Helyes! Helyes! a középben). Igen is helyes. (Nagy figyelem). Habár momentán talán, — nem is talán — bizonyosan, igen nagy károkat tett az intézkedés. (Halljuk!) De a fékely meg volt, ki kellett vágni. Akkor tett volna a miniszter helytelenül, ha nem így tesz. De célunk kell, hogy az legyen, hogy a magyar bor értékét a kereskedőkkel vállaltva, együtt állítsuk helyre.

Az **örleési forgalomra** nézve kijelenti, hogy ő a megszüntetés ellen van, noha az idő még nem jött el arra, hogy az utolsó szót kimondják, bár a látszat neki s a vele egy nézetben levőknek ad igazat.

A **buzakereskedelemben** a bianco-eladásokat helyesli, mert a kereskedő nem spekulálni akar, hanem csak a maga hasznát akarja megnyerni s ő maga ellene van a spekulációnak.

Elnök jelenti, hogy **Szell Kálmán** miniszterelnök indítványával szemben **Kubik Béla** ellenindítványt adott be, mely szerint az ülés 2 óráig tartassanak.

A Ház szavazás utján a miniszterelnök indítványát fogadta el.

Iparos árucarnok.

— Az ipartestület kérelme. —

Nagyvárad főleg iparos-város, lakosainak jó része a kisiparral foglalkozik s ezért érezhető városunkban különösen az a nyomasztó helyzet, mely már jó idő óta s mindjobban sújtja a kisipart.

A nagyvárad ipartestület, mely egyike az országban a legelsőeknek, dicséretes buzgalommal igyekszik az iparosság helyzetén javítani s keresi erre a módokat és eszközöket. Nagy munka, óriási vállalkozás, mert minden téren csak akadályokba ütközik, de a legkisebb eredmény, a melyet a szegény iparosság helyzetének javítására elérnek, megérdemli a nemes buzgalmat és fáradozást.

S elvárhatja az ipartestület, hogy ezen munkájában támogatást találjon minden téren, különösen pedig a városnál, melynek eminens érdeke polgáraink javát előmozdítani.

A nagyvárad ipartestület legújabb moz-

galmat indított egy állandó ipari árucarnok felállítására, a hol a helybeli iparosok készítményei állandóan a közönség rendelkezésére álljanak.

Hogy be fog-e válni az eszme a kivétel esetén, legjobban tudhatják azok a szakértők, akik az eszmét megpendítették s az árucarnokot létesíteni akarják.

Ezuttal csak azzal a beadvánnyal foglalkozunk, a melyet Nagyvárad városához terjesztettek be s a melyben ingyen telket kérnek az árucarnok részére a várostól.

Ez és még más hasonló célú kérelem elől a város nem zárkozhat el, mert éppen úgy, vagy talán még hatványozottabb mértékben kötelessége a kisiparosok helyzetének javítása, mint az ipartestületnek. Amikor iparos polgárainak boldogulását segíti elő, emeli egyben annak megélhetését, adóközpességét s ezáltal a saiat pénztárának bevételeit fokozza.

Amint áldoz a város, kötelességéhez hiven, kulturális és humanus célokra, áldozni kell a kisiparra is. Az ipartestület eddig soha nem kért semmi anyagi támogatást a várostól azért a szolgálatokért a melyeket az ipari közgazgatás, a humanus szociális téren tett s így joggal elvárhatja, hogy olyan célok előmozdításánál, mint a most tervbe vett árucarnok létesítése, jóakaró támogatásra találjon.

Másik kérdés a beadványban a kijelölt telek.

A színház mellett fenmaradó üres telket a város eladásra szánta. Pár ezer forintot kapna is érte a város.

Az egyik kérdés az, hogy vajjon ez a hely a mely nem esik s nézetünk szerint a jövőben sem fog a nagyobb forgalom körébe esni, alkalmas-e ipari árucarnok céljaira? Tapasztalt emberek azt vélik, hogy a forgalom körén kívül eső helyekre nagyon nehezen, sőt alig szokik a közönség. Így ez a része a Bémer-térnek aligha sokat emelkedik forgalmi tekintetben.

A másik kérdés inkább feltétel. A színház környékének lehetőleg díszes külsőt kell adni s ezért a város csak úgy teljesítheti az ipartestület kérelmét, ha a színház közvetlen szomszédságában megfelelő díszszel építik fel az ipari árucarnokot.

Ha ez a két kérdés nem képez akadályt, akkor a város nem zárkozhat el a méltányos

kincsem Iliczám. Nehéz a katona sor, de majd csak kiszabadulok . . . csak várj szépséges arany virágom, légy jó és hű hozzám!

Eh! Hadd írjon a Mitru a mi eszébe jut. Nincs teneked eszed! Ott a tinta, papír — ird meg annak a számár Mitrunak hisz tudod már . . .

Egy este Mitrunak levél jött a Néra partjáról. Örömmel bontotta fel. Bajtársai körül álltak:

— Hé Mitru tán a mátkád irt!

— Az hát — mordult hátra. Mikor olvasta, de nem ért a végére . . . Felordított, mint egy vadállat — kirántotta a bajonettjét.

Egy bajtársa meg kapta a kardját:

— Mit csinálsz te?

— Hagyjatok, — ordította Mitru neki vadulva s úgy ellökte a társát, hogy az elesett és bevverte a fejét, a miért szegény Mitru 6 órai kurtá vasat kapott.

Lent a sötét nyirkos áristombban sirt, nyugott Mitru, átkozta az Iliczát!

— Megöllek . . . te . . . te . . . megfojtalak ha kiszabadulok, nem bánom ha fel is akasztanak érte!

Ilicza meg ott áll a Néra partján sirt és nézte a szennyes zöld vizet.

— Miért busulsz, szépséges fátám?

A leány felnézett, ott állt előtte az idegen ur!

— Van én nekem miért sirni.

— No mond el Iliczám, talán segíthetek a bajodon — s leült a leány mellé a földre.

A leány zokogó hangon elmondta, hogy mit irt az a hűtelen Mitru.

— Soh'se sirjál Iliczám. Ne gondold a Mitru . . . Pedig de bolond, hogy egy ilyen szép lányhoz lesz hűtelen.

A leány nem szólt semmit, tovább sir-dogált.

Az uri ember megfogta a kezét, lágy szenvedélytől tompított hangon mondta:

— Ne sirj lelkem Iliczám, szeretlek én téged a Mitru helyett, — százszor jobban mint az! Napok óta nem tudok aludni miattad, — nappal meg mindig erre ógyelgek, csak hogy láthassalak és te mindig elfutsz előlem. Mondjad édes Iliczám, szeretsz-e egy kicsit engem?

A leány kirántotta a kezét és mint egy vadmacska ugrott fel s állt meg előtte.

— Hallja az ur, — mondta indulattól rekedt hangon — takarodjon innét.

— De Ilicza!

— Hallgasson! Tudom én mi a szándéka. Azt mondom, nem leszek én senki szeretője, ha a felesége nem lehetek. Ha mindjárt akár milyen ur is!

Ez a leány megérdemli, hogy uri asszony legyen — gondolta Ederics Sándor — s aztán fennhangon mondta:

— Ki mondta ezt neked Ilicza? Nézz a szemembe és mondjad: leszel-e a feleségem?

— Ne üzzön belőlem bolondot! Nem illik egy ilyen tudatlan paraszt egy urhoz.

— Ne törődj velem!

— Nem tudok sem írni, sem olvasni.

— Majd megtanulsz! Csak légy a feleségem. Selyem ruhád lesz, nem ilyen rongy, hinton fogsz járni, nem mezteláb, uri asszony leszel. Hidd el Ilicza, jobban szeretlek én, mint a Mitru.

Olyan őszintén mondta, hogy a leány el-lágyult.

— Aztán igazat mond?

— Igazat Ilicza.

— Hát hogy hívják magát?

— Oderics Sándornak.

— Csak nem, hisz az a moldovai földesur.

— Igen, — mondta mosolyogva a férfi.

— Abban a szép kastélyban lakik?

— Abban!

— Jézusom! . . .

Ilicza szívében feltámadt a nagyravágyás ördöge. Elgondolkozva szól oda a moldovai földesurnak.

— Hát jöjjön, menjünk a Jelene nénihez, mondja meg neki a szándékát. Eh nem is szeretem azt a durva Mitrut már!

Megegyeztek. Ilicza Ederics Sándor menyasszonya lett, tanult írni, olvasni, himezni, mint az uri kisasszonyok.

Már kétszer kihirdették őket a templomban. A sok falubeli fáta irigykedve mondta: Boldog ez az Ilicza, jó szerencséje van. . .

kérelem elől, mert ilyen nagyhorderejű kérdésnél nem szabad a városnak esetleg pár ezer koronára nézni.

Az ipartestület elnöke: *Bartsey* György által a városhoz terjesztett beadványból közöljük a következő részt:

Az ország közhangulata csaknem általában, a magyar-ipar pártolása és fellendülésének mi módon leendő megvalósítása körül nyilvánul, a magas kormánytól kezdve lefele az iparnak mi módon leendő emelésére szolgáló eszközöket és módokat kutató szakférfiak, magas tekintélyek, csak véleményekig értek, és reménybeli sikereket jósoltak, de a kiviteli módokra határozott utat kijelölni, sajnos ugyan, de mindeddig nem sikerült, mert uljokban óriás szikla akadályként áll a közös vámterület, azt pedig ez idő és viszonyok szerint — szétrobbantani nem, csak megkerülni lehet.

Ha már a hatalom és a szakférfiak ily jóakarattal működnek az iparosok jobbléte előmozdításának érdekében, annnyival inkább kötelességünk nekünk iparosoknak minden erőnket és anyagi értékünket áldozatul adni saját jobblétünk előmozdítására szolgáló céloknak megvalósításához.

Közvetlenül bent az országban, de el van ösmerve külföldön is, hogy a magyar iparos kiváló munkaképességgel bír, vas szorgalmu és kitűnő munkát készít, a kiállítások első érmeit s díjait nyeri meg, de mi haszna van belőle, ha folytonosan munkát nem kap, szorgalmát, képességét nem érvényesítheti, a kész munkáját pedig eladni képtelen, e miatt látjuk legnagyobb szükségét annak, hogy addig, a míg az egész országra szóló, általános iparfejlesztésre szolgáló intézmények a kormány közbejöttével életbe léptetnek, magunk is segítsünk magunkon az által, hogy egy állandó iparos árucarnokot létesítsünk, hol az összes iparosság itteni munkái a nagy közönség előtt kitarva s minden időben áruba bocsáthatók legyenek, a nélkül, hogy azokat az iparos maga folytonosan őrizze, vagy a hetivásárookra hétről-hétre kihordozza, koptassa, értéküket csökkentse.

Egy iparos-árucarnok felépítése helyétül legalkalmasabbnak tartjuk azon helyet, — melyet a színház felépítése és a Rózsabokor vendéglő épület elbontása után, dr. Vári Szabó Béla telke mellett üresen maradó, mintegy 35—40 méter hosszú és 13—14 méter széles terület fog képezni.

Ezen területnek a fenti célra, az ipartestület részére leendő díjmentes átengedése végett járulunk Nagyságod s egyben a Tekintetes városi Tanács elé, hogy azon területnek egy

állandó iparcarnok építése céljaira leendő átadását Nagyvárad város Tekintetes Törvényhatósági bizottságának ajánlatba tenni méltóztassanak. Ha ezen kéremünk a Tek. Törvényhatósági Bizottság által méltányosnak találva teljesítettik, az esetben kötelezi magát az ipartestület, hogy azon belül, még ez évben, a tér díszítésének megfelelő egy emeletes árucarnokot építeni, oly beosztással, hogy az egész épület, a földszint és emelet, kizárólag ipari készítmények kiállítására és raktári helyül fog használatni, hol azok — jutányos árak mellett — elárúsítás céljából a nagyközönség rendelkezésére álljanak.

A sokféle és különféle javaslatok, melyek az iparosság elnyomott helyzetének javítására, szakférfiak, sőt a magas kormány által is kíséreltetek, ezidőig elméleti s gyakorlati képeket eredményeztek ugyan, de az anyagi helyzetben nem javítottak semmit, mert e két főkérdést: *»munkát adni és készmunkát méltányos ár mellett értékesíteni,* megoldani nem tudták.

Egy állandó iparcarnoknak létesítése, — de nagyon mérsékelt díj mellett, azt is csak az eladott áruk után, — volna hivatta némileg az említett két főkérdés megoldására a kisiparorokat érdeklőleg, mert míg egyrészt beraktározás által megvédené munkáját a kópastól és rongálástól, másrészt, mint eladásra szánt árukészlet, a nagyközönség szemléjére lenne kitarva, maga a helyiség mint *állandó iparcarnok* bizalmat keltené a fogyasztó közönség előtt, mert ebben az áru jóságáért felelősséget és jótállást is vár, de a megsemmisítés kelti fel legelőször a vásárlási kedvet, az árucarnok cikkei részben mintául is szolgálnak az izlés és csinyre nézve, melyik felel meg jobban a vevő izlésének, hogy abból annál az iparosnál tehesen megrendelést, ki azt készítette, de fokozná a versenyt is jobb, szebb tárgyak készítésére, egyik iparos a másik munkájától tanulhat.

Az anyagi érdekeket pedig az árucarnok az által szolgálja, hogy a beraktározott árukra — olcsó kamattal — azonnali kölcsönt nyerhet az iparos, és csak az eladott áru után fizet mérsékelt raktári, vagy kezelési díjat.

Az ily uton és módon való segítése az iparoságnak a legelső sorban a város érdeke volna, mert 1460 képesítéshez kötött iparosban olyan adóalapot bír, melynek mindegyike külön-külön értéket termel, saját munkája által teremti elő vagy keresi meg az adóját, a földmivelési iparral rokon, *mert termelő* s nem közvetítő, vagy csupán fogyasztó, azért alkalmat adni, hogy az ily adóalap kereseti képessége segítessék és gyámolittassék, hogy a város költ-

ségelírányzatának bevételi tételei biztosítva legyenek, ne szoruljon tönkrejutás által az iparos a város segédelmére, ez által terhére.

Ezután felemlíti az ipartestület beadványa, hogy az 1885. év óta, amikor az ipartestület megalakult, óriási kiadástól mentette iparhatósági teendőik ellátása által a várost, anélkül, hogy e célra valami segílyt kért volna. Felállította az elaggott iparosok menházát, a melyben elhelyezett szegények eltartásának terhe nem nehezedik a városra.

Munkaközvetítéssel kapcsolatos, munkaszállót tart fenn, a melynek erkölcsi sikere tagadhatatlan.

Hosszasabban fejtegeti a beadvány annak a nagy horderejét, hogy az ipartestület belépett az országos hitelszövetkezetbe, a mely 127,000 korona tőkével segíti elő az iparoságot.

Az érdekes beadvány befejezése a következőkben hangzik:

Ugyanezért előjáráságunk folyó hó 14-ik napján tartott ülésében elhatározta, miszerint az elnök által előterjesztett azon javaslat, hogy Tekintetes Nagyvárad város Törvényhatósági bizottságától kérelem utján díjmentesen kinyerendő üres telekre, az ipartestületi hitelszövetkezet tőkéjének munkaelőlegekre és anyagbeszerzésre való kikölcsönzés általi felhasználására, saját tőkéjéből egy iparos árucarnokot épít, szabályokat és ügyrendet alkot arra nézve, hogy az árucarnokban elhelyezett ipari cikkekre, becslés szerinti értékelés után előleget adhasson, hogy abból az iparos, újabb cikkek készítéséhez az anyagot olcsó pénzzel beszerezhesse, amennyiben szerintünk ez volna ezidő szerint az egyedüli mód, mely mellett az ipari működés mozgásba hozatala — ha mindjárt kisebb arányban, de mégis — kivihető lenne, ez által a zálogházak megürülnének az ipari munkáktól, mivel az árucarnokban elhelyezett munkákra nyert előlegek után 6 és fél % kamatot fizetnének, a zálogházak 36 %-os kölcsöneire nem szorulnának, ez pedig elég előny a kisiparos helyzetének javítására, de mind ezek feltétlenül az árucarnok létesítésétől függenek.

Ennek alapján illő tisztelettel felkérjük Nagyságos Polgármester urat és a Tekintetes városi Tanácsot, miszerint az ipartestület előjáráságának azon kérelmet, hogy a színház felépítése után a Rózsabokor vendéglő helyen, dr. Vári Szabó Béla telke mellett üresen maradó: mintegy 35—40 méter hosszú, 13—14 méter széles területet, a jelen kérvényben előadott módon felépítendő iparos árucarnok céljaira *Nagyvárad városa által az ipartestületnek díjmentesen adományoz-*

uri asszony lesz. Ezelőtt is kevély volt, most ránk sem néz. No csak jöjjön haza a Mitru, majd tesz az csudát. Nagyon vad egy legény!

Ederics Sándor meg sokszor eljárt a Nera parti gunyhóba, tanította Iliczát, hogy mint tegyen, ha majd ő lesz az asszony a moldovai kastélyban.

Egy délután azt mondta a leánynak: — Ilicza egy hét múlva lesz az esküvőnk, s viszlek négy lovas hintón a kastélyomba. Örülsz?

— Hogyne.
Pedig Ilicza nem annak örült, hogy férjhez megy, hanem annak, hogy ezután nagyságának fogják hívni, hintón jár, sok-sok szobája lesz, benne óriási tükrök a melyben nézegetheti selyemruhás alakját.

Nem valami nagyon szerette Ederics Sándort, csak a gazdagságát. Annál jobban szerette az őt. Sokszor mondta neki:

— Iliczám, szépséges tündérem, mondjad szeretsz te is engem!

— Hogyne szeretnék Ederics Sándor. mikor olyan jó vagy!

— Gondolsz-e néha a Mitrura?

— Eszembe sem jut! Ha elmenne mellettem az utcán, hát rá sem néznék.

— Jól tennéd Iliczám!

Jelena asszony azt mondta a vacsoránál a leánynak:

— Te Ilicza mi lesz velem, ha te elmegy innen?

— Hát eljön velem néném, jó dolga lesz. A vén asszony elmélyedve bölintgatott. Jó, jó. . .

Egy kis vártatva megszólalt:
— Hallod-e te! Azt mondják megjött a Mitru.

— Hát aztán?
— Félek lányom félek, rosszat álmodtam. Nem jóban tőri az a fejét.

— Ugyan mitől fél — mondta hetykén Ilicza. — Csak merjen megütni, majd ad neki Ederics Sándor.

— Hát már nem szereted?

— Nem én! Amióta azt irta, hogy szobák a magyar leányok, hadd gyönyörködjenek bennünk.

— Hej Ilicza, Ilicza meglásd nem jó vége lesz ennek. Ismerem én Mitrut . . . olyan, akár csak az apja . . . Vigyázz!

A lány gunyosan biggyesztette az ajkát.

Szép holdvilágos este volt, Ilicza szokása szerint kiült a Nera partjára s azon gondolkodott, hogy fog nézni mindenki ha majd Ederics Sándor bevezeti őt a templomba! Milyen szép lesz majd ő menyasszonyi ruhában, koszorúval fején.

— Ilicza!

A leány összerezzen a hangra, nem mer hátra nézni Mitru! A legény durván megfogja a vállát.

— Ide nézz!

— Mit akarsz velem! Eredj innen.
— Hogy mit akarok? Mit! Megmondom . . . ide hallgass!

A legény összefonta mellén a kezét, megállt a leány előtt, ki összekulcsolta térdén a kezét s úgy nézett a vízbe.

— Mit mondtál te nekem itt egy este? Nem azt, hogy hü maradsz hozzám míg kiszabadulok? Megcsaltál . . . azt mondják a moldovai földesurral jársz jegyben. Igaz-e ez?

— Igaz hát, mondta rá hidegen a leány — s felállt.

Mitru reszketett a dühtől, elfalladt hangon mondta:

— Megöllek te . . . te nyomorult, megfojtalak . . . de nem leszel a másé. Lerántotta a leányt a földre, megkapta vasmarkával a leány fehér nyakát, szoritotta teljes erejéből. A leány nem tudott kiáltani a teste vonaglott halál kinjában a szája elkékült, piros arcza fakóra, vált, a szeme ijesztően nyitva maradt.

Mitru tekintete ráesett a fáta kingyötörte arczára felordított mint egy vadállat, eleresztette a karjára nehezede testet, mely tompa zuhanással esett a földre Mitru leérdelt mellette, sirt, jajgatott félőrülten.

— Ilicza . . . dusa moja . . . kelj fel . . . ne halj meg . . . hunyd le a szemed . . . olyan rettenetesen nézel . . .

— Ilicza, édes Ilicza s rázta az élettelen testet eszelősen csókolgatta arczát ajkát, Megöltem . . . meghalt, az én kezem ölte meg . . . de megmondtam. Pedig úgy szerettem, de ugy!

lassék, a felsorolt okok figyelembe vételével a Tekintetes Törvényhatósági bizottsághoz pályalag betérjeszteni méltóztassanak.

A vasuti állomás kibővítése.

A magyar kir. államvasutak nagy arányu fejlődésével tervbe vették a nagyobb vasuti gőcpontokon a pályaudvarok kibővítését.

A temesvári pályaházat a legnagyobb kényelemmel kiépítették, a debreczeni indóházat lerombolják s teljesen újjáépítik, az aradi vasuti állomás kiépítésére 6 milliót terv van készen.

A nagyvárad vasut-állomás már régen szűknek, alkalmatlannak bizonyult. Tervbe is vették a kibővítését, 200,000 frt költséggel. Ebből az összegből csak a felvételi épületek kibővítését és átalakítását viszik keresztül.

A munkálatokat még e tavasszal megkezdik s azok egy részére, mintegy 70—72 ezer koronával kiírták a versenytárgyalást.

A terveket volt alkalmunk látni s arról a következőket írhatjuk:

Ez évben a mostani felvételi épülethez két emeletes szárnyépületet kapcsolnak, egyenkint 18.5 m. hosszban és 15.7 m. szélességben.

Ezáltal a hivatalokat célozzák a főépületből kivonni.

A város felőli, keleti részen a forgalmi hivatalok lesznek az új szárnyépületben, az emeleten lakásokkal, míg a nyugati szárnyban oktató, orvosi, rendőri hivatalok s az emeleten lakások lesznek.

A jövő évben bővítik ki a főépületet. Ez sokkal nagyobb lesz, mint az ez évi építkezés. Magas félemeletre felvilágítással építik ki az egész mostani középülettömböt.

A mostani folyosót kiszélesítik.

A középen lesz a nagy előcsarnok. A bejáratnál szemben a málfafeladó hivatal nyer elhelyezést, két oldalt pedig a pénztárak lesznek.

A nagy előcsarnoktól jobbra a III. oszt. váró terem helyezik el. Ez 19.6 m. hosszú, 10 m. széles terem, külön konyhával. A közönségnek tehát elég tágas váróterem lesz.

A baloldali részen még bővebb helyiségek lesznek a közönség kényelmére.

Tágas I. oszt. váróterem rendeznek itt be. A II. oszt. váróterem 100 négyzetméter területre van tervezve, tehát ez is megfelel a kívánalmaknak.

Legnagyobb lesz azonban a kellő diszszel berendezett közös I. és II. oszt. étterem; ennek a hossza 20 m., szélessége 13 m., tehát 260 négyzetméter területű. E mellett kis tálaló terem nyer elhelyezést, mivel a konyha és más szükséges melléképületek a félemeleten rendeztetnek be s lift-tel lesznek összekötve a tálaló teremmel.

A pályaház kibővítése tehát a közönség részére elég kényelmet fog nyújtani, azonban a pályaudvar semmi kibővítést nem nyer s így a forgalom lebonyolításának megkönnyítésére mi sem történik.

Az újjáalakított épületek kiképzése elég csinos lesz.

A pecze-szt.-mártoni régiségek.

Nagyvárad, márcz. 17.

Álló csontvázak.

A múlt őszen, ugy a helybeli, mint a fővárosi lapokban sok szó volt, a szent-mártoni régi sírokról, hol állítólag számtalan halottat különböző helyzetben találtak.

A dolog ugyanis így történt:

Van a jászóvári premontrei rendnek Pecze-Szt.-Mártonban, egy csinos kastélya, melynek hátában egy kert terül el. A nagy kert egyik részében, nyugatról-kelet felé, kisebb-nagyobb domb emelkedik. Ezen dombok egyikének és pedig éppen annak, mely a közeli országúthoz párhuzamosan emelkedik, a jelenlegi jószágkormányzó parkirozás céljából lehordását rendelte el. A domb rendellen ovál formájú, alig nagyobb 50—60 m² méternél és magassága sem haladja túl az 1¹/₃ métert. Jelenleg gyümölcsfával volt beültetve. A munkások alig fogtak a dologhoz, csakhamar több és különféle emberi csontokra bukkantak. Volt azok közt koponya, kéz és lábszárak stb és mint-hogy ezen csontdarabok látszólag össze-vissza hányva kerültek a napfényre, azon balhiedelem terjedt el a munkások és innen később a közönség közt, mintha a pecze-szt.-mártoni kertben lévő halottak, ülő, álló helyzetben temetkeztek volna. Pedig a dolog egészen másként áll. Általában felszínhez közelebb eső halottak gyorsan porladnak el, de még legkeményebb szövétű csontok sem egyszerre egy időben enyésznek el, hanem egyik előbb, másik később. Sok mindenféle erő közreműködik ezen különféle testrészeknek felbomlására, de itten nincsen annak helye, hogy azt bővebben magyarázzuk. Elég itten annyit megemlítenünk, hogy ez így van és mint azt minden régész, ki ősi sírmezők kikutatásával foglalkozik bizonyosan tudja. Már most vegyük fel, hogy a koponya alatt csaknem közvetlenül lábszárak kerülnek elő, kéz a balhít, hogy itten ülő helyzetben temetkeztek egykor, pedig tulajdonképen nem egy és ugyanazon embernek voltak egykori részei.

Mint a biharmegyei és nagyvárad tört. és régészeti Egyesület öre, tőlem telhetőleg figyelemmel kísérem a megye területén felmerülő archaológiai mozzanatokat, már mindjárt akkor feltevém magamban, hogy a legelső alkalommal kirándulok a helyszínre és a kiásott régiségeket, tüzetesen tanulmányozom. De kirándulásomban akadályozott a bekövetkezett esős, majd nem havas időszak, mely a helyszínen való tanulmányozást, lehetetlenné tette. És egyik kirándulásomat, noha erre a helybeli szerkesztősegektől és több barátomtól felszólítást kaptam, kénytelen voltam jobb időkre halasztani. Végre beállott a jobb idő s az első tavaszi napot e célra szenteltem, midőn Des Echerolles Kruspér Károly ural Pecze-Szt.-Mártonra kirándultam. Fájdalom sem a plebánost, sem a munkátevető számtartót nem találtuk otthon, szerencsénk azonban a munkások dolgoztak és éppen második felét takari-

tották el a dombnak. Tehát éppen jókor értünk oda.

Egy rég elhagyott, régen elfeledett temetőt láttunk. Csaknem minden csákány ütésnél vagy ásóemeléskor egyes csontdarabok kerültek felszínre. Még azok vizsgálásával valék elfoglalva, midőn a község tanítója megjelent. A tanítók mindenütt érdeklődnek a régészet iránt. A mi tanítónk is ott van mindig a munkások mellett, és mindent megfigyelt, ami napfényre került. Az egész ugyan nem sok, de elég arra, hogy a temető korát meghatározhatjuk. E közben egyik helyen a munkások, alig 1 méternyi mélységben, egy közönséges fakoporsó szélére akadtak. nagy óvatossággal takarították el a környező porhanyós földet. Hasztalan! ez már csak koporsó nyoma volt; maga a fa egészen földé vált. Csak sárga színe színe különbözött a fekete földtől.

Ezen koporsóban találtunk egy vasdarabot, mely hihetőleg a koporsó deszkáinak megerősítésére szolgált; és találtuk egy késnek, vagyis inkább törnek vaspengéjét. A koporsó közvetlen tőszomszédságában, keletre vastag alapfal mutatkozott. A vastag falak külseje nagy részben faragott mészkövek, belseje gömbölyű kőröskövek, melyet nagyon kevés homokkal felkevert mész tartott össze. Az alappal félkörű mutatott melynek átmérője alig két méter, valószínűleg a szent-mártoni egykori templom szentélyének romjai. A templom mai felfogás szerint igen kicsi lehetett és az alappal kivül egészen fából épült.

Tehát e templom környéke középkori szokás szerint temetkezési helyül szolgált. Igen! Szent-Márton község már az Árpádok korának idején virágzó helység volt. Anjouk korában a szent-mártoni pap, Jakab 4 garas papi tizedet fizetett. Nem egészen három századdal később, a törökhódítás idején Szent-Márton község végkép elpusztult és csak újabb időkben, Várad visszafoglalása után, a 18-ik század elején kezdett újra épülni. De akkor már senki sem emlékezett, hol állott tulajdonképen a régi Szent-Márton? Hol volt temploma? Hol volt temetője? Így történhetett, hogy az új templomát pár száz méternyi távolban, jobban nyugotnak építették, közvetlenül a kastély szomszédságába. Mindaz, mi eddig napfényre jutott, mutatja, hogy az eddig kiásott szent-mártoni sírok nem nyulnak tovább a 16-ik század elejénél és nem lépik túl a 17-ik századot. Lehet azonban, hogy vannak még ottan alantabb fekvő sírok a régiebb időkben, de ha vannak olyanok, ezek még nincsenek felásva. Az eddigi felásott terület mind összehordott földet mutat. Hátra van még megemlítenem azon tárgyakat, melyeket a véletlen és még a munkavezetéssel megbízottak éber figyelme a felszínre hozott. Mindenekelőtt megvizsgáltam valami 14 koponyát és egyiket sem találtam ütésnek vagy horpadásnak nyomát. Ennélfogva ha tudjuk, hogy az időben a legtöbb esetben, a löfegyverek kevés volta és tökéletlensége folytán a kézi viadalban fejre mért csapások okoztak súlyosabb sebesüléseket és halált, bátran feltehetjük, hogy a p.-szent-mártoni sírok nem a csatákban elesettek csontjait rejtik magukban, hanem P.-Szent-Márton egykori lakóinak porait takarják, kik természetesen halállal multak ki. Ugy látszik azonban, hogy csak a vagyonszámok temetkeztek koporsókban. Ennek nyomait csak 2 halottnál láttuk, de mindnyájan tisztességesebb ruházatokban helyeztetek örök nyugalomra, mint azt számos ruhafoszalvány mutatja. Találtak két db. I. Ferdinánd-féle ezüstpénzt. Az egyiket 1539-iki évszám látható, a másikon az évszám olvashatatlan. I. Ferdinánd-féle érmeket gyakran találnak Váradon és vidékén. Ami különben természetes is, mert tudjuk, hogy a váradai várat több éven át Ferdinánd zsoldosai tartották megszállva, miután az Fráter György alkuvásai folytán kezébe került, Ferdinánd zsoldosait bizonyára saját veretű pénzével díjazta. Az így forgalomba került pénz az akkori pénzsűk világban sokáig forgalomban maradt.

Érdekesebb a két társulati emlékérem V. jelvény. Az egyik formájára kissé ovál és egyik lapján a koronás király mellképét tünteti elő; a másik lap Szűz Máriát a kis Jézussal ábrázolja; latin körirata alig olvasható. A második szivalaku S. Cor. Jesu felirattal. Mindkettőnek anyaga: sárgaréz. Ilyen jelvényeket viseltek a

Jobban a lelki üdvösségemnél! Mit csináljak most veled szegény Iliczám! enyém vagy holtan, ha nem is élve!

Karjára vette a szépséges fáta merevedett testét — kinek haja a parti homokot sepepte — bevitte a folyóba letette vigyázva mint egy alvó gyermeket a hullámágyra, aztán fel ment a hidra s onnan nézte, mint ringatja, mint viszi csendesen lefelé a víz az Ilicza testét. Kikereste, hol a legmélyebb a folyó s bele vetette magát a vízbe a hidról, elmerült . . . a víz holtan vetette fel a víz színére.

Vihar támadt a szél piszkos hullámokat csapdosott a szép Ilicza testére. Menyasszonyi koszorúról álmodott szegény . . . azt is hozott a víz neki sáslevelekből, indákból.

A két test uszott lassan csendesen lefelé . . .

A vén Jelena kéreste Iliczát, hívta, kiáltotta a nevét . . . szidta . . . hiába nem jön! kiment a Néra partjára . . . Szent Isten!

Ott látta Iliczát a szennyes habok között, inda és sás koszorúval fején . . .

Megőrtült!

*

Valahányszor tombol a vihar a vén Jelena kiáll a partra és átkozódik, hőrögvén kétségbeesetten kiáltja nevét . . . a szél felkapja a hangokat, viszi . . . viszi talán éppen a maldovai földesurhoz.

Jézusrendi atyák által alapított congregációk tagjai. Váradon, a 16-ik század 2-ik felében, a hirneves Szánthó (Arator) és Kolozváról vele jött társai, a Báthoriak oltalma alatt, nagy buzgalmat fejtettek ki az ellenreformáció érdekében. Alig tévedek, ha ezen jelvényeknek Váradon való elterjedését Szánthónak és vele jött társainak tulajdonítom. Annyi bizonyos, hogy viselőik, jó keresztények valának.

Egy darab női hajtű aranyozott gombbal. Sok gömbölyű sárgarézgomb, minőt ma is visel a m. kir. honvédség. Sok zsinórfoszlány, itt-ott áttört arany és rézszálakkal.

Egy pár sajtáságos formájú patkó és sok cserép. A cserépmaradványok mutatják, hogy a fazekasipar a két utolsó század alatt, nagyon finomodott és tökéletesedett. Noha a leletben is találunk durva és kemény cserépek közt fénymázzal beszőt, sőt magyar motívumokkal is ellátott csinos cseréptöredékeket.

Végül, még csak annyit említek, hogy a kiásott emberi csontmaradványokat, bizonyosan a p.-sz.-mártoni új sirkertben fogják örök nyugalomra helyezni.

A kegyelet ezt mindenesetre megkivánja.
Cséplő Péter.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Márcz. 19. Esküdtiszéki tárgyalás.
Márcz. 21. Esküdtiszéki tárgyalás.
Márcz. 21. A gazdasági egyet közgyűlése.
Márcz. 23. Esküdtiszéki tárgyalás.
Márcz. 23. Közúti vasút közgyűlése.
Márcz. 25. Szigligeti emlékünnepele.
Márcz. 27. Megyei közgyűlés.
Apr. 1. A kaszinó közgyűlése.

* A jogászegylet ülése. A nagyváradi jogászegylet tegnap délután látogatott ülést tartott, amelyen Gedeon László kir. ítélő táblai bíró folytatta értekezését az esküdtekhez felteendő kérdésekről. Gedeon kir. tábla bíró tegnap a harmadik és utolsó részletét olvasta fel rendkívüli érdekes értekezésének, melyet a megjelentek mindvégig általános figyelem között hallgattak végig. A megjelentek a felolvasás végével lelkesen megéljenztek a felolvasót.

* Ki akar tűzér hadapród lenni? A tűzér hadapród iskolába (Bécs) pályázatot hirdetnek. A pályázóknak 14—17 éveseknek kell lenniök s valamely középiskolának öt osztályát legalább is elégséges, vagy pedig négy osztályát kielégítő eredménnyel végezték. A latin és görög nyelvvel az elégtelen nem akadály. A tandíj teljes ellátással a tisztek és állami hivatalnokok fiainak 160, másoknak pedig 300 korona. A pályázati kérvényeket augusztus 15-ikéig kell beadni. A hivatalos lap tegnapi száma közli a részletes pályázati hirdetményt és így az érdeklők ott találhatnak bővebb felvilágosításokat.

* Báró Dóczy Lajos. Jeleztük, hogy a király Dóczy Lajosnak és törvényes utódainak a bárói méltóságot adományozta. A hivatalos lap mai száma a következő legfelsőbb kéziratban közli a királynak ez elhatározását:

»A személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán Dóczy Lajos, Hazám és a külügyek miniszteriuma osztályfőnöki czimmal és jelleggel felruházott udvari és miniszteritanácsosának, valamint törvényes utódainak, a magyar bárói méltóságot díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1900. évi márczius hó 13-án.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Szell Kálmán, s. k.

* A nagyváradi ügyész kinevezése. Tegnap számunkban távirati jelentés alapján megírtuk, hogy nagyváradi ügyész dr. Nagy Géza pestvidéki ügyész alügyész lett kinevezve. Értesülésük valóban bizonyult, mert a hivatalos lap tegnapi száma már közli is ezen legfelsőbb kéziratot.

* Kleptomániás leány. Bihar-tordai levelezőnk a következő érdekes esetet írja: Kovács Imre bihar-tordai gazdának van egy Erzsébet nevű kleptomániás leánya, a ki már temérdek bajt okozott szüleinek gyógyíthatatlan betegségével. A községben sehol sem látják szívesen, mert a mi elvihető azt egy-egy őrizetlen pillanatban ugyan elhordja, jómódu szülei házáat is meglopja s a lopott holmikat elosztogatja fűnek-fának a faluban. Lelkiismeretlen emberek sietnek is fölhasználni a leány betegségét s a lopott holmikat olcsón megveszik tőle. A minap is úgy történt. Kovács uraméknál disznóölés volt s néhány napra rá a füstölni való holmikat fölagatták a kéménybe. A kis Erzsébet a mig szülei a heti vásáron voltak Nagyváradon, a füstölni való holmikat leszedte s elhordta a aluba. A hetivásárról haza érkezett szülők csak hült helyét lelték mindennek. A bihar-tordai csendőr őrs erre szigorú vizsgálatot indított a faluban, hogy kipuhatolja azokat a rossz lelkű embereket, a kik tudva a leány betegségét, vissza élnek vele. A szigorú nyomozás eredményre is vezetett s az orgazdákat sikerült is Kis Eszter, Horváth Juliánna, Sziki Józsefné bihar-tordai lakosokban fölfedezni. A nyomozás folytán az is kiderült, hogy a kleptomániás leány a kikutatott orgazdáknak állandó szállítója volt a lopott holmokban.

* Kinevezés. A nagyváradi főügyész a nagyváradi ügyészséghez irnokká Borbély Miklós ipolysághi ügyészségi irnokot kinevezte.

* Sétahangverseny. A 37. gy. a. zenekara Fiala karmester vezetésével ma vasárnap a szokott helyen és időben sétahangversenyt tart a következő műsorral:

1. Nyitány »A legénység a földézetem« című operétthez Zajcztól.
2. »A koresolyázók« keringő Waldteufeltől.
3. a) Nyitány »Az ezred leány« cz. operából Donizettitől.
- b) »Gallok táncza«, »Herodias« cz. operából Massenettől.
4. »Egy álom« hegedű-solo Oslislotól.
5. »Hamis nyomon« egyveleg Schinztől.
6. »Marsche Gaillarde« Goubertől.

* A munkaközvetítő intézet. A József köruton levő munkaközvetítő-intézet előtt tegnap reggel, vagy kétezer ember verődött össze, a ki munkához akart jutni. A szegény emberek valóságos harczt folytatattak azért, hogy ki jusson be előbb, úgy, hogy ezental a rend fenntartása érdekében minden nap néhány rendőr lesz az intézethez kirendelve.

* A kolozvári »pecsenyebor«. A borhamisítók elleni ítéletek most már nagyobb számban érkeznek le a belügyminiszteriumból. Így egy Wertheimer Miksa kolozvári boryáros elleni ítélet érkezett le nemrégiben a miniszteriumból a kolozvári rendőrséghez. Wertheimer pecsenye és asztali borokat gyártott de rajta vesztett s így mesterséges bor forgalomba hozatala miatt az 1893. évi XXIII. t.-cz. alapján 50 frt pénzbüntetésben, behajthatatlanság esetében öt napi elzárásban, továbbá 64 frt borvizsgálati díj, az u. n. »pecsenyebor«-ból eladott 321 liter bormennyiség értéke fejében, literjét 22 kr.-ban számitva, 70 frt 62 kr., valamint az asztali borból eladott 2 hektoliter bormennyiség fejében hektoliterjét 18 frtban számitva: 36 frt, összesen tehát 106 frt 62 kr. összeg, nemkülönben felmerülhet tartási költségek megfizetésében marasztaltatott el, a még meglévő s lepecsételt 7 hordó mesterséges bor pedig pa-

naszlott költségére megsemmisített, az üres hordók panaszlott szabad rendelkezésére bocsájtani, az ítélet jogerőre emelkedése után panaszlott költségére a »Magyar Polgár«, »Ellenzék« című helyi lapokban, valamint a »Borászati Lapok«-ban azonnal közzététetni, végül ugyancsak az ítélet jogerőre emelkedése után az illetékes borenlenőző-, valamint állandó borvizsgáló szakértő-bizottsággal, a boritaladó kiszabása végett pedig az illetékes pénzügyigazgatósággal, továbbá a »Borászati Lapok« szerkesztőségével közöltetni rendeltetett. Az ítélet hírlapi közzététele panaszlott költségére eszközöltetik.

* Halálozás. Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Alólirottak mély fájdalommal tudatják a legjobb férj, atya fiu, vő sógor és rokonnak Bányai József pék mesternek folyó hó 16-án d. u. 6 órakor élte 41-ik, boldog házassága 16-ik évében rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 18-án d. u. 3 órakor fog Kapaczinus-utca 75-ik szám alatt levő lakásnál az ev. ref. egyház szertartása szerinti ima után az újvárosi központi sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtiszteségtételeire az elhunyt rokonai, kartársai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárád, 1900. márczius hó 17-én. Béke poraira! Özv. Bányai Józsefné szül. Fazekas Ilona az elhunyt neje. Bányai Károly, Bányai Lajos, Bányai László, Bányai Erzsébet az elhunyt gyermekei, özv. id. Bányai Józsefné, az elhunyt édes anyja. Özv. Fazekas Józsefné az elhunyt anyósa. Bányai Lajos és neje, Bányai Gyula és neje az elhunyt testvérei. Özv. Szilágyi Mihályné gyermekeivel az elhunyt sógorneje. Fazekas Lajos, Fazekas István, Fazekas József, Fazekas Gyula az elhunyt rokonai.

* Munka nélkül. Velenczében tegnap reggel Russo János munkás, a ki a milánói vonattal érkezett, még a pályaudvaron agyonlőtte 6 éves fiát és azután egy másik lövéssel önmagán ejtett súlyos sebet. Russo azért követte el borzasztó tettét, mert nem tudott munkát kapni.

* Az ünnepi pulyka Odysseája. A mesékben szokott előjönni, hogy a megnyuzott szarvas elmenekül, Váradon a megkoppasztott pulykák is kerekét oldanak s elmenekülnek annak a konyhának a tájkáról, mely az ő máglyahaláluk színhelyéül lett kiszemelve. Egy pörül járt izraelita polgártársunk a rendőrségen elpanaszolt esete rá a tanúság. Purim vig ünnepének előestéjén már tányérokba rakva kaczerkodott a sok izletes sütemény és egyéb gourmandéria az asztalon nevezett orthodox hívünk házában, csak az ünnepi lakoma koronája, a pulyka nem volt még megsütve. Pár perc és friss pecsenye illata tölti be az ünneplő ház tájkát, mikor egy ügyes jómadár, a kinek az élő pulyka nem kellett, hanem megvárta, mig megkoppasztják, az ünnepi hangulat leple alatt, magához varázsolta a pulykát s mig ezzel tökéletesen elrontotta a család idei purimját, csinált nemcsak egy sikerült tolvajstiklit, hanem pulykahussal fűszerezett hétköznapi ebédet. Hogy izraelita polgártársunk, kit ilyen érzékeny csapással sújtott a nehéz fátum, aznap imába a pulykatolvajt is belefoglalta, azt olvasóink maguk is elképzelhetik. A rendőrség különben erőlyesen kutatja az ünnepi pulykák nyomait.

* A sebesült ágyu. Tavasz közeledvén, a katonaság is kivonul fogházaiból, a komor kasszárnyákból a szabadba s az elméleti taktikát felváltja a gyakorlati. Ma volt az első nagy kirukkolás. Ugy szólván az egész garnizon kivonult harsogó zenével és zászlókkal gyalogság, lovasság, tüzérség, hogy a szép, de fárasztó harczi játékot eljátsza. A Püspök-Fürdő tájkán volt az ütközet a támadó fél, »az ellenség« vereségével. Rossz ómen volt az egyik félre nézve, hogy három ágyúnak egyike, a mint a vársikátorból a Kolozvári-utczára bekanyarodott, mint egy halálosan talált katoná összeesett s tehetetlenül terült el az ut porában. A tengelynek történt baja, aminek folytán a nagy ágyukerék is leesett az ágyu mellett ülő tüzérekkel együtt s az esés folytán az ágyu fogat rudja is eltört. A ritka látványnak a földön heverő ágyunak, mely úgy nézett ki a földön, mint egy megsebesült szörnyeteg, sok nézője

akadt, míg ugyanakkor a gyakorlat színhelyén nem kis zavart okozhatott az üteg egyik kiegészítő részének elmaradása. Szerencse, hogy nem ment komolyan a dolog s nem háboruban történt a tüzéségi kis baleset.

* **Gyilkosság boszújából.** Megrendítő tragédia történt Susák községben néhány nap előtt Özv. Mucsi Mihályné szerényen meghuzódva élt Anna nevű felnőtt leányával s varással keresték meg a mindennapi kenyeret. Pokrecz József falubeli legény szemel vetett Mucsiné leányára s többször el is látogatott a házhoz. Mucsinének nem tetszett ez a látogatás meg is mondta ezt a legénynek. A legényt bántotta ez az elutasítás, de azért esténként mégis eljárt Mucsiék felé. Az anya féltette leányát s nem akarta, hogy hirbe kerüljön, ezért megtiltotta a leánynak, hogy a legényvel beszélgesen. A leány ezt elmondta Pokrecznek, a ki éktelen haragra lobbant e miatt. E hó 13-án este Pokrecz ismét megjelent Mucsiék háza előtt s míg az öregasszony hátul az udvarban végezte dolgát, addig a leányt kicsalta az utcára. Mucsiné a mint előre jött s észre vette, hogy leánya az utcán van, utána ment s a mint meglátta Pokreczot, elkezdte azt szidni. Pokrecz József erre a kezében volt husánggal, úgy fejbe ütötte az öregasszonyt, hogy ez rögtön eszméletlenül terült el a földön. A megrémült leány jajveszékelné kezdett, de a legény így szólt:

— Ha gyilkos vagyok, hát legyen az!

Azután a husánggal addig verte a leányt, míg az is összeesett. A verekedéshez összefutott szomszédok megfogták a legényt. Később a leány magához tért, anyja azonban ott halt meg az utcán. A gyilkos legényt átadták a csendőrségnek.

EGYESÜLETEK.

A Kath. Legényegylet tisztújító közgyűlése. Vasárnap, f. hó 18-án d. u. fél 5 órakor tartja a legényegylet tisztújító közgyűlést. A közgyűlés tára lesz az elnöki jelentés pénztári számadás jóváhagyása, illetve a felmentés megadása és teljes tisztújítás. Választás alá esik az alelnök, titkár, pénztárnok, ellenőr, könyvtárnok, első és második dékán, főrendező és a rendezők. Megalakul az ünnepély rendező bizottság, mely a zászlószentelési ügyeket is vezetni fogja. A közgyűlés az egylet helyiségének nagyertermében lesz megtartva.

A sakkör választmányi ülése. A sakkör igazgató választmánya tegnap délután 5 órakor ülést tartott. Jelen voltak Hoványi Gyula dr. elnöke alatt: Beöthy László dr., Böszörményi Géza, Huzella Gyula, Olasz Gyula, Niedermann Antal, Gesztesi Ödön és Hegyesi Pál. Mindenekelőtt megállapították az évi közgyűlés határidejét. E szerint a közgyűlés márczius hó 31-én délután 5 órakor lesz az egyleti helyiségben. Az évi számadások felülvizsgálására kiküldött bizottság tagjai lettek: Hoványi Géza, Urbán Adolf és Niedermann Antal. Új tagokul fölvetették Zsunk Pál fényképészt és Löwy izraelita főkantort. Elhatározta végül a választmány, hogy az egylet számára a Wiener Sach-Zeitung-ot megrendeli.

Igazgatósági ülés. A nagyváradai ipartestületi betegsegélyző pénztár igazgatósága f. hó 18-án d. e. 10 órakor rendes havi ülést tart, melyek tárgyai a következők:

1. Elnökségi jelentés.
2. Pénztári jelentés.
3. A felügyelő bizottság jegyzőkönyvi jelentése a megtartott pénztári vizsgálat eredményéről.
4. A vegyes bizottság üléséről felvett jegyzőkönyv és dr. Ullmann Béla pénztári orvos beadványa.
5. A márcz. 25-ére kitűzött közgyűlés tárgyai.
6. Esetleges indítványok.

Betegsegélyző pénztár közgyűlése. Az alapszabályok értelmében ezennel köztudomásra adjuk, hogy a nagyváradai ipartestületi betegsegélyző pénztár évi rendes közgyűlése f. évi márczius hó 25-én d. e. 10 órakor fog megtartatni. A közgyűlésen csak kiküldöttek jelenhetnek meg. Nagyvárad, 1900. márcz. hó. *Az igazgatóság.*

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. Az 1899. évi zárszámadás, vagyonmérleg beterjesztése és a felügyelő bizottság jelentése.
3. A kilépő igazgatósági tagok helyett új tagok választása.
4. Felügyelő bizottság választása.
5. Választott bíróság választása.
6. Az írásban előre benyújtott indítványok tárgyalása.

IRODALOM.

Szigligeti emlékünnepe. A Szigligeti Társaság f. hó 25-én d. e. 11 órakor a jogakadémia dísztermében Szigligeti Ede emlékére ünnepélyt tart. Az ünnepélyen közre fognak működni özv. *Személyi Kálmáné, Rádl Ödön, dr. Adorján Emil és Marton Manó* a társaság rendes tagjai.

Husvételre s bármely más ünnepi alkalomra igen megfelelő ajándékkönyvek *Spillmann* József Jézustársasági atyának fordításomban megjelent következő, igen érdekes történeti regényei: 1. *Bátran és Hiven.* Egy gárdatiszt emlékiratai XVI. Lajos svájci ezredéből. Két kötet, 572 lap. Ára füzve 2 frt 50 kr., egy diszes vászonkötésben 3 frt. 2. *A Wöwindoni Csodavirág.* Történeti regény Stuart Mária utolsó évéből. Két kötet, 527 lap. Ára füzve 2 frt 50 kr., egy diszes vászonkötésben 3 frt. A ft. papságnak mindkét művet erga sacra is küldhetem és pedig füzve mindegyik mű 9 sacre., kötve mindegyik külön 11 sacre. Alkalmas ajándékkönyv *Nagyobb és kisebb Műfordítások* című kiadványom is. 239 lap. Ára füzve (kötött példány ebből a műből nincs) 1 frt 50 kr. (5 sacre.) Nevelő- és tanintézetek vezetőinek mind e műveket különösen ajánlhatom. Megrendelhetők alulírott nál. Az előfizetési pénzek beküldését előre kérem, az intentiókat azonnal kijelölhetem; a könyveket bérmentve küldöm. Temesvár (seminarium), postabélyeg kelte. *Patzner István*, áldozópap, főgyimn. tanár, a Szt-István-Társulat Tud. és Irod. Osztályának tagja.

Igazságszolgáltatás.

A holt napi esküdtszéki tárgyalás.

— A sógor-gyilkos. —

A márcziusi esküdtek holnap jönnek először egybe itélkezni. Az ügy, amely tárgyalásra ki van tűzve, rendkívül érdekes, amennyiben a vádlott nem is egy, de két bűncselekménnyel van vádolva, egy erős felindulásban elkövetett szándékos ember öléssel s egy szándékos ember ölése kísérletével.

A Körözs völgyéről Fekete-Patakról való a vádlott. *Toma* Györgynek hívják, akinek a bűne az, hogy megölte az egyik sógorát, a másikat pedig megakartá ölni.

Az eset röviden a következő:

Toma György a vádlott ezelőtt mintegy két éve házasodott meg, feleséget a szomszéd faluból Ponorról vitt magának. *Szilágyi* Máriának hívták a vádlott feleségét, akivel együtt költözött be a viszálykodás a *Toma* házába.

A fiatal asszonynak még leány korában viszonya volt egy falujabeli legénnyel, de erről csak akkor szerzett tudomást, amikor már az esküvő után voltak s amikor már ezt a viszonyt — mert következmény nélkül nem maradt — tovább titkolni nem lehetett.

A vádlott házában ezen nem várt esemény

következtében a lehető legnagyobb viszály volt kezdettől fogva, míg végre az asszony haza költözött szüleihez.

Toma azonban, aki nagyon szerette a feleségét, sehogy sem tudott kibékülni sorsával, szerette volna a feleségét visszahozni s ezért egyszer a múlt év december 23-án a kocsmában jól bepálinkázott s elhatározta, hogy felkeresi a feleségét és vissza hozza.

Ez a vállalkozása azonban szerencsétlenül végződött, mert az asszony testvérei, férjéhez való visszameneteléről tudni sem akartak, sőt e miatt heves szóváltás is volt a férj és a két sógora *Szilágyi* Mihály és *Szilágyi* György között.

Szilágyi Mihály végre is megunt a veszedelmet és sógorát kiakarta dobni a házból.

Míg *Szilágyi* Mihály ezen fáradozott, *Toma* kirántotta a csizma szarából a kését és azzal *Szilágyi* Mihályt lábszáron szurta. A szúrás a főütőeret érte, azt keresztül metszette s így a szúrás halálos volt, néhány pillanat múlva *Szilágyi* Mihály meghalt.

Toma ezzel az egy szurással nem elégedett meg, hanem még egy szurást mért a másik sógorára, de ez csak jelentéktelen sérülést okozott.

A tárgyaláson, mely pontban 9 órakor kezdődik *Millye* Gyula táblabíró fog elnökölni, bírák lesznek: *Fassie* Pál és *Kurovsky* Ferencz, jegyző: *Hermann* Aladár, tolmács *Ardelean* Jusztin. A vádlottat *Friedländer* Hermann ügyvéd fogja védeni.

A tárgyalásra a következő esküdtek vannak behíva:

Markovits Sándor, Pander Sámuel mészáros, Szathmáry Sándor földműves, Schenker Mihály földbirtokos, Szabó Antal építész, Tichy Gyula igazgató, Sarkady György földműves, Miliák József sőtörmester, Tarsoly Ferencz asztalos, Penkert Mihály gyógyszerész, Balogh László földműves, Csepregi Miklós ácsmester, Tóth Lajos földműves, Mihály Ferencz, Pünkösdi József, Kiss Lajos földműves, Moess Károly bankigazgató, Lipcsei Ignác földbirtokos, Rákosi Viktor sőtörmester, Szabó Lajos földműves, Zsinszky Béla földbíró, Simon István ácsmester, Oláh Lajos ácsmester, Schwartz Ferencz, Ökrös Mihály földműves, Perlesz József fakereskedő, Mogyorós Sándor, Nyiri István gépész-mérnök, Zámhory László, ifj. Rimanóczy Kálmán.

A tárgyaló terembe csak jeggyel lehet bemenni. Az első két pad most is mint mindig az ügyvédeknek és az újságíróknak van fentartva.

A belépti jegyeket ezentúl nem az irodai igazgató, de mindig a tárgyalás jegyzője adja a tárgyalás napján reggel 9 óráig.

A nagyváradai kir. tábla elintéztett ügyei.

Előadó: *Bige Gyula.*

5024 Tógyerás Éva lopás — részben megváltoztatva.

5084 Somogyi Sándor testisértés — helyben hagyva.

5108 Samsoni Julianna rágalmazás — megváltoztatva.

5111 Bercse Mikuláné testisértés — visszautasítva.

5132 Varga József sikkasztás — részben megváltoztatva.

Előadó: *Molnár Géza.*

5216 Pikó Ferencz becsületsértés — visszautasítva.

525 Pantye Juon [zzánd. emberölés — rendelet.

5173 Kertes Lőrincz becsületsértés — visszautasítva.

5278 Miron János becsületsértés — helyben hagyva.

Előadó: *Balogh Samu.*

5074 Moruca János hatóság elleni erőszak — helyben hagyva.

5098 Sturz Mihály idegen ingó vagyon szánd. rongálás — helyben hagyva.

5099 Özv. Kolozvári Mihályné rágalmazás — helyben hagyva.

- 5174 Birta Tógyer rágalmazás — megsemmisítve.
 5178 Páska Flora hatóság elleni erőszak — rendelet.
 5213 Golán Péter testisértés — helyben hagyva.
 5315 Morgován György testisértés — helyben hagyva.
 5321 Oláh Tógyer hamis vád — helyben hagyva.
 5337 Balázs Virág János lopás és orgazdaság — megváltoztatva.
 990 Horn Jakab lopás — megsemmisítve.
 5079 Pap Miklós lopás — helyben hagyva.
 4080 Szarka Tógyer lopás — részben megváltoztatva.
 5109 Pap Petru testisértés — helyben hagyva.

SPORT.

Athlétáink figyelmebe. A rövid idő előtt éj életre ébredt »Nagyvárad tornakör« kezdi magát városunk egyik leghivatásosabb egyesületévé kinőni. A tagok élénk részvételei egy a vívó, mint az athlétikai órákon arra enged következtetni, hogy a kör fennállása immár végleg biztosítva és a közönség érdeklődése a kör működése iránt felköltve van. A kör vezetősége a behelyezett bizalomnak igyekszik is megfelelni, mert máris több verseny megtartását helyezte kilátásba, a melyek a tavaszi szép idő beálltával fognak megtartatni. Addig is egy házi verseny előtt akarják képességüket kimutatni a közönség előtt, melyet a realiskola tornatermében valószínűleg Husvét második napján rendeznek. A verseny programját lapunkban már közöltünk, most a titkár felkérésére tudatjuk a tagokkal, hogy a holnap *f. hó 19-én* tartandó verseny előkészítő órán lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Jönnék a szalonkák. Egy régi vers szerint, amit minden vadász ember tud az *Oculi* vasárnap jelentkeznek először a szalonkák. E vers a következő:

Remiscere — Puize die Gewehre
 Oculi — Da kommen sie.
 Laetare — Dies ist die wahr.e
 Judica — Sind noch immer da
 Palmarum — Trallarum.

Ma van *Oculi* vasárnap, tehát e vers szerint ma kell jönni a szalonkák. Azidén a szép napok következtében már e hónap elejére várták a vadászok a szalonkát, az utóbbi hideg napok miatt még nem igen jelentkeztek. A mai napon minden igazi vadász ember előveszi a január óta pihenő fegyverét, ki megy lesbe s várja a »huzást« az esteli szürkületben s ha véletlenül sikerül egyet elejteni e pompás madarak közül, úgy minden vágyát elérte, mert habár a legszebb vadászatok egyike a szalonka vadász, de a legnehezebb is. Mint a vidéki lapok írják a szalonka huzások már megkezdődtek. Vas, Torontál és Pozsony vármegyékben az elmúlt napokban láttak szalonkát.

SZINHÁZ.

Emlékalbum a színház megnyitására.

A Szigligeti Színház megnyitására egy emlékalbum készül, még pedig fővárosi irodalmi és művészeti kitűnőségeknek soráival. Az emlékalbum kiadására vonatkozólag Sas Ede adott be ajánlatot Nagyvárad irodalmi irodalmához a Szigligeti Társasághoz, mely legközelebbi választmányi ülésben már tárgyalni is fogja ezt és valószínűleg örömmel ragadja meg a

a nyújtott alkalmat, hogy a színház megnyitási ünnegélyét ezzel is emlékezetesebbé tegye.

REGÉNY-CSARNOK.

TUDOS ES APA.

Írta: Julius.

8.

... Felvettem a virágszálat, elrejtém kíváncsi szemek tekintete elől, elviszem a többi mellé, ugys van már három...
 Egy utolsó pillantás által üdvözlét küldött atyjának és eltűnt előlem örökre; meghalt a világra nézve.

Három halott leánya van már szegény tudós apának!

... Kifejezhetetlen tompsa fájdalom vett rajtam erőt. Tépett, mart, kinzott egy érzélem, melynek nem tudtam nevet adni. Gondolatban fellázdadtam az ellen hogy ime ez a szerda megabolja az atyát, a testvért, a...

Mégis elém libeg az a szelid leány arc, fülemben cseng ajkának, vallomása: »Csak itt élhetek. Boldog nem, de megelégedett lehetek. Itt megnyugvást találok. A lelkifájdalmakra legjobb balzsam a hit!«

Igen a hit! Természetfölötti erővel bír ez, mely támogatja a gyengét, erőt ad a kétségbeesőknek. Az ész, a tudomány semmi hit nélkül. Hit nélkül nincs élet. Nem értjük bár e nagy erőt, nem, mert minden tudományosságunk daczára korlátoltak vagyunk.

Az a tudós, ki napról-napra halad avilágosság ösvényén, minél mélyebben tekinthet a titkok, a kikutathatatlanok könyvébe, annál jobban belátja saját kicsinyiségét, annál több előtte az ismeretlennek és megoldatlan kérdésnek halmaza, melyeket megfejteni, megoldani, jól tudja nem fog soha. Olyan ő mint a nagy terhet cipelő piczi hangya, mely összeroskad a teher alatt...

A szívet nem tölti be semmi, csak a hit. Üres a szív hit nélkül, sivár. Az oázist a forrás teszi lakhatóvá, az embert a hit teheti megelégedetté. Kivétel nélkül mindenkinek de különösen a nőknek van szüksége ez erős »szalmaszálra« hogy a kísértések veszedelmes perzeiben tudjanak mibe fogódzkodni, hogy meg ne inogjanak le ne támolyogjanak arról az útról, hova nincs visszatérés.

... Belátom, Margitnak igazsága van. Vak egoizmusa kívánhatja vissza a világi életnek, hol boldogtalan lenne mindvégig. Atyja majd megvizsgálatódik. Avagy nem tudná elviselni ez utolsó csapást?
 ... Alig eszmélve támolyogtam ki a templomból. Mámorossá tett a bódító illatu tömjéafüst, egy csillogó szempár, a mélabus orgonahang, az ének. Mily gyászos éneknek tetszett...

... Két angyalim: Huska ott fenn, te meg Margitka a kolostor szent falai között, egysítsétek imáitokat. Sokat kell imádkoznotok. Szegény atyátokért, kinek elméjét homály földi és Olga helyett, ki elfelejtett, vagy talán nem is tanult meg imádkozni...

(Vége.)

TAVIRATOK.

Stefánia esküvője.

Bécs, márcz. 17. (Saját tud. táv.)
 Stefánia főherczegasszony esküvőjéről az hírelt, hogy az bizonytalan ideig elmarad Lónyai Elemér gróf betegsége miatt. Ujabbban határozott forrásból írják, hogy az esküvő még e hét csütörtökjén meg fog történni.

Bécs, márcz. 17. (Saját tud. táv.)
 Az osztrák hivatalos a Wiener Tagblatt-nak holnapi száma közölni fogja Stefánia főherczegasszony eljegyzését.

Az özvegy trónörökösné vőlegénye.

Görz, márczius 17. (Saját tudósítónktól.)
 Gróf Lónyai Elemér, az özvegy trónörökösné vőlegénye Velenczéből ideérkezett és a Dunkel szállodában szállt meg. (M. T. I.)

A Reichsrath félbeszakítása.

Bécs, márcz. 17. (Saj. tud. táv.) A Reichsrathban az elnök a vitát ma félbeszakította a nélkül, hogy a legközelebbi ülés idejét megmondotta volna. A képviselők meg vannak ugyan róla győződve, hogy már most kezdődik számukra a husvét vakáció, mert így bucsuztak egymástól:

— Viszontlátásra Husvét utánig!

Obstrukció a Lex Heintze ellen.

Berlin, márcz. 17. A Lex Heintzét ma zajos jelenetek után levették a napirendről.

Transzvál.

London, márczius 17. Roberts lord tegnap a következő táviratot küldte Bloemfonteinből a hadügyminiszteriumnak: Pole-Carew Springfonteinbe érkezett. Ezzel tényleg helyreállt a vasuti összeköttetés Bloemfontein és Fokváros között. Kiáltványom itt jó hatást kellett. Néhány száz burgher késznek nyilatkozott arra, hogy a fegyvert leteszi és visszatér foglalkozásához. Egy bázutóföldi biztos azt jelenti, hogy 800 bloemfonteini burgher és egy aliwalnothi csapat le akarja tenni a fegyvert, a mint megtudják a proklamáció tartalmát. (M. T. I.)

London, márcz. 17. A *Daily Mail* jelenti, hogy Schalk Burger, Mayer bur ezredesek már elhagyták csapatjaikat és visszatértek farmjaikba.

KÖZGAZDASÁG.

A szőlőbirtokosok közgyűlése. A nagyvárad hegyközségi birtokosok választmánya által, — a hegyközségi birtokosok rendes közgyűlésének megtartására határidőül 1900. évi márczius hó 25-ik napjának d. e. 11 órája a vámház tanácstermébe kitézetett. Miről a hegyközségi birtokosokat azzal van szerencsém értesíteni, hogy a közgyűlés tárgyát: 1. A hegyi pénztár 1899 évi zárszámadása. 2. A hegyi pénztár 1900. évi költségelőirányzata, 8 választmányi tag és 5 számvizsgáló bizottsági tag választása fogja képezni. Kelt Nagyváradon a hegyközségi birtokosok választmányának 1900. évi február hó 7. napján tartott ülésében Bördé Ferencz, vál. jegyző.

A méhészet Bihar megyében. Az aradi méhészeti kerületi felügyelő által beterjesztett adatok szerint Biharvármegyében az 1899-ik évben a méhészetnek állapota a következő volt:

Méhészettel foglalkozott az 1899. évben Biharvármegye összesen 491 községében 3177 tenyészlő, a kik 6051 kgr. mézet termeltek 50828 korona értékben. Termelt ezenkívül 4464 kgr. viasz 8928 korona értékben. A termények összértéke 59,756 korona. Jó termés volt 1 községben, közép termés 64 községben, rossz termés 301 községben.

Az osztálysorsjáték mai huzásán a legnagyobb főnyereményt 60.000 koronát a 84.174 számú sorsjegy nyerte. A többi szám a következő:

2000 koronát nyertek: 1708 8774 8852
 15439 16066 19781 27818 29105 31503 32447

36370	43315	44886	46147	48355	63069	67629
71107	71333	72702	76956	81561	84573	86325
86928	87244	89035	93496.	— 1000 koronát nyertek: 7915 9186 9541 11787 12187 13241		
13358	16828	18201	20203	21520	23142	25459
27576	27809	32297	35386	35885	37457	42178
43556	43607	44412	43429	59059	60360	62186
63448	63430	70773	73641	75626	78150	78268
80147	85415	86998	89938	92785	93616	94870
98048	98982	99574.	— 500 koronát nyertek: 720 1015 2576 5455 6838 11955 14231 14866			
17267	18368	18925	19995	20818	21356	29062
29348	30201	30150	30200	33498	33802	36350
38394	38715	38732	39354	41864	42478	42755
46432	49199	51248	53911	54056	54184	55654
55846	57430	58090	60142	61305	67015	69202
69325	72791	72987	73786	73858	74703	76006
76299	77359	79703	80509	82626	82362	82814
84565	85408	87859	90234	92894	96769	97450
98153.						

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. márcz. hó 13-ik napján tartott vásárbán eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.—1340. Kétszeres buza 11.20—10.40. Rozs 10.80—10.40. Arpa 10.20—9.80. Zab 9.60—9.—. Tengeri: 9.60—9.20. Borsó 28.—. Lencse 32.—. Bab 12.80. Köleskása 23.—. Burgonya 5.—. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 22.50. barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.—. szalma —.90 Szalonna 98.—. 6 kiló zsup-szalma —12. 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. búkkfa 6.50. tölggyfa 6.—. cserfa 6.70. 100 kiló marhahus —.96. öntött gyertya —.90. Lámpaolaj —.86. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.64. Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kőszó 21.44. nyers fagyú —.—. olvaszt. fagyú 64.—. szappan 48.—. mosott birka gyapju —.—. magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 64.—. uj bor 43.—. mész 2.40. kemény faszén 3.40. puha faszén 3.—. kendermag 20.—. köles —.—. repce —.—. dió 45.—. mogyoró —.—. aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 20. szalonna 1.12. sertéshus 1.—.4. juh-hus 68. veres hagyma 16. fog-hagyma 54. bors 2.—. paprika 2.40. barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44. mm. búkköny —.—. 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. lóhere —.—. 1 mm. burgondi —.—.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, márczius 17.	
Buza októberre	7.50
Buza áprilisra	7.56
Uj tengeri	5.30
Rozs okt.	6.57
Zab okt.	4.95
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, márczius 17.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	376.40
Magyar hitel	375.75
Allamvasut	327.50
Rimamurányi	313.50
Magyar jelzálog	231.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. márczius 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	97.—
Magyar koronajárdék	93.75
Magyar vasuti kölcson aranyban 4/10%	101.25
Magyarvasuti kölcson ezüstben 2/10%	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.25
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	94.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcson	164.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcson	141.75
Osztrák járdék papírban	99.—
Osztrák járdék ezüstben	98.75
Osztrák járdék aranyban	98.25

Osztrák korona járdék	99.20
Osztrák államsorsjegyek	186.—
Osztrák magyar bankrészevény	17.90
Magyar hitelbankrészevény	752.80
Osztrák hitelintézet részevény	752.20
Párisi vista	96.35
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.28
Németbirodalmi márka	118.45
London vista	242.75
20 márkás arany	23.63

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

1046
1900 eln. szám

Pályázati hirdetemény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának folyó évi márczius hó 8-án és folytatva tartott ülésén 57—2779/900, 61—2915 és 81—2533/1900 számok a. kelt határozatai értelmében Nagyvárad város törvényhatóságánál megüresedett egy első és egy másod osztályu, esetleg üresedésbe jövő másod osztályu fogalmazói, valamint a megüresedett másod-osztályu rendőrbiztosi állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom ennél fogva mindazokat, akik ezen a f. április havában megtartandó rendes közgyűlésen választás utján betöltendő és a szervezeti szabályrendelet 216. §-a értelmében 1600 korona fizetés és 400 korona lakbérilletményvel javadalmazott I. oszt., valamint a megüresedett s esetleg az előléptetés folytán üresedésbe jövő 1200 korona fizetés és 400 korona lakbérilletményvel javadalmazott II. oszt. fogalmazói, végül a megüresedett és ugyancsak 1200 korona fizetés és 400 korona lakbérilletményvel javadalmazott II. oszt. rendőrbiztosi állások valamelyikét elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeket méltóságos dr. Beöthy László főispán urhoz f. év április hó 7-ik napjának d. u. 5 órájáig annyi- val is inkább nyujtsák be, mivel a ké-

sőbbben érkezett pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1900 márczius hó 15-én.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

**Szabadalmazott
OXYGEN VIZ.**

Előállítási helyek:

London, Páris, Berlin, Köln, Hamburg, Bécs, München, Drezda, Budapest, Kolozsvár, Nagyvárad, Miskolcz, Debreczen, Kassa, Kanizsa stb.

A modern Hygienia követelményeinek megfelelően

sűrített oxigénből, (élely)

tehát azon elemből, mely nélkül nem élhetünk és mely új életert ad,

készített kitünő izü

üditő ital

továbbá vérszegényeknél, gyomor-, bél-, tüdő-, czukor- (diabetes) és szív- betegségeknel

kiváló gyógyhatásu ital

KAP H A T Ó

a gyógyszerárakban, előkelő szállodák, vendéglők, kávéházak, fűszerüzletekben, valamint

a készítőnél:

az „OROSZLÁN“ gyógyszerárban. Nagyvárad, Nagypiacz-tér.

Egy üveg ára házhoz szállítva 12 fillér.

Ugyanott kapható gumi tömlőkben

OXYGÉN belélegzésre.

Naponként friss töltés.

Házhoz szállítás.

Telefon 335. szám.

Vidéki megrendeléseket elfogad és a t. közönség szives támogatását kéri

Sternthal Sándor,
gyógyszerész.

RZYT KI MIHÁLY

aranyozó, templom- és oltárfestő. Kassán, Fő-utca 28. sz.

Van szerencsém a főtiszt. klérusnak, a magas nemességnek és a t. kegyuraságokak tisztelettel jelenteni, hogy f. év márczius 1-én

aranyozó- és festő-műtermet

nyitottam a fent jelzett czim alatt.

Művelem és elvállalom a templomdiszítés következő ágait:

uj oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szentsirok aranyozását és festését minden stylben, a beadott rajz, vagy tőlem tervezett rajz után a legegyszerűbb s a legdiszesebb kivitelig.

Templomfestés és diszítés.

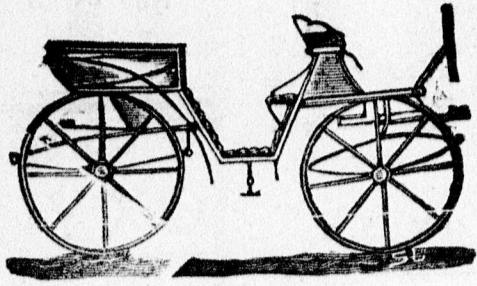
Olajfestményü oltárképek, Stáció-képek, templommenyezeti és oldalfalazati szt. képek festését, mennyezet és oldalfalazati diszletfestészetet, a templom stylljének és az egyház szabványainak szoros szemmel tartásával. Költségelőirányzatok és tervezeteket bérmentve küldök, valamint a munka megtekintés czéljából, kívánatra, saját költségemen utazom bárhova.

Szegényebb községek s egyházaknak kedvezményes árt engedményezek.

Bizonyítványokat az általam végzett munkákról kívánatra bérmentve küldök.

Kiváló tisztelettel

Rzytki Mihály,
festő és aranyozó.

Bodánszky Lipót kocsigyára, Nagyvárad, Apáczá-utca (saját ház).

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy
gyárhelyiségemben nagy raktáron tartok
kész új kocsikat.

Ajánlom mindenféle fedeles és fedetlen szandlauber gazdasági kocsikat jó erős készítményeket a legjobb kőrös-fából erős, csinos munkát mutatok be, és tetemesen leszállított árban árusítom el.

Gyáram az 1896. évi milleniumi kiállításon is ki lett tüntetve, még pedig szolid és tartós munkáért.

Gyáramban elvállalom mindenféle kovács, kerékgyártó, szatler és fényező munkákat, ugyszinte mindenféle javításokat; pontos és gyors elkészítéséről biztosíthatom t. vevőimet és megrendelőimet.

Teljes tisztelettel

Bodánszky Lipót,
kocsi-gyáros.

Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
• Liniment. Capsici comp. •

Ezen hírneves háziszor ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közvényenél, csúznál, tagszaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; fő raktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utassítsa vissza. RICHTER P. AD. és társa, RUDOLSTADT cs. és kir. udvari szállítók.

STUFLESSER FERDINAND

szobrász és oltár építő,

St-Ulrich-Grödenben, Tirol,

ajánlja fából készült, több színre festett

szent szobraikat.

Magasság centiméter 80 100 120 140 160 170 180

arany szegélylyel ára frt 23 35 50 68 84 100 115

Oltárokról és keresztutakról árjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küldök.

O szentsége XIII. Leó pápa által 1894-ben kintüntetve.

Épített és szállított oltárokat szent szobrokkal a budapesti Carmelita templomba, Kassára, Temesvárra, Szabadkára, Ujvidékre, Bajmókra, Zentára és M.-Radna Lippára.

RÉVÉSZ SÁNDOR női, férfi divatáru és confection-terme

(Maison de Luxe.)

BUDAPEST, Csömöri-ut 6.

Mesterei szabással készítik ELEGÁNS
ÖLTÖZÉKET, különleges szövetekből. **

Divattermem párizsi mintára van
berendezve és a toilettekat eredeti
modellek után készítem. * * * * *

Női kalapokat s azok átalakítását * *
eredeti modellek mintájára MÉRSÉKELT
ÁR mellett eszközölöm. * * * * *

Alsó (jonpon), divatkeleme, ernyő (nap és eső), fátyol, fehérenemű, férfi-kelengye, függöny, fűző (mieder), gyermek-kelengye, illatszer, ingek (blouse), keztyű, mosó (cretton batiszt de laine), nyak-díszek (jabot), női-kelengye, selyem és szőnyegárúk versenymentes beszerzési telepe.

SZIGORU ÜZLETI ELVEK.

Nagyságos Asszonyom! Megkülönböztetett tisztelettel van szerencsém nagybecsült tudomására hozni, hogy tavaszi eredeti újdonságaim megérkeztek. Rendkívül nagy súlyt helyezek arra, hogy az előkelő hölgyközönség szükségleteit ugymint ezideig, a jövőben is szigoruan olcsó szabott árak mellett a legujabb (heante noveanté) és legjobb kivitelben beszerezhesse nálam. Daczára az idej nagy áremelkedéseknek, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az idej korán és nagy mennyiségben eszközölt bevásárlásaim által, az összes árukészletemet minden áremelés nélkül bocsájthatom forgalomba. **20 koronán felüli rendelvényeket bérmentve szállítok; idegen szövetből is készítik toiletteket.** — Amidőn még az alantiakról szives tudomást venni kegyeskedjék, kérem megtisztelő rendelvényeit, melyeknek lelkiismeretes és pontos kiszolgálásáról cégem hírneve kezeskedik.

Kitünő tisztelettel

Révész Sándor.

Altalános
megjegyzések
vidéki rendel-
vényekre vo-
natkozólag.

Teljes felelősséget vállalok a nálam vásárolt árukért: meg nem felelőt vissza veszek és kívánatra az érte fizetett összeget is vissza térítem. **Levélbeli rendeléseket** lelkiismeretesen teljesítek. **Választék küldeményeket** az összeg előzetes beküldése mellett a kívánt cikkről eszközölöm; meg nem felelő áruért az összeget postafordulattal vissza küldöm. **Rendelményeket** beérkezés napján pontosan intézek el. **Mérték után** készülő rendelvényeket lehető legrövidebb idő alatt szállítok, a pontosság érdekében minta-darabot kérek. **Mintákat kívánatra** bérmentve küldök, de szükségesnek találom a cikk megnevezését, t. i. mily használatra szükségeltetik.